

GUSTAU MUÑOZ

Empresaris i polítics

Com tothom sap, entre la gestió política i els interessos empresarials hi ha moltes zones de contacte. Ben sovint, de les decisions de les administracions depenen perspectives concretes de negoci i per tant el destí de fortunes personals, quotes de mercat o les possibilitats d'empreses amb noms i cognoms. Més enllà d'aquest aspecte diguem-ne micro-econòmic, però, és evident que la potestat de regulació econòmica, de definició de les regles de joc, que el marc legal atorga al poder públic, dóna una rellevància molt especial a les prioritats que es marquen des de la política. Ací hi ha un joc (i de vegades una topada) d'interessos inevitable, i tot sovint airejat, que si no traspasa determinats llindars entra dins d'un camp perfectament lògic. Que és controlable fins a cert punt, sobretot si funcionen els mecanismes de correcció i la publicitat d'un procés en què intervien moltes veus i moltes influències. Vet ací l'enorme importància de l'opinió pública, del pluralisme en els mitjans de comunicació, del paper de l'oposició, dels ressorts de tota mena d'un sistema democràtic i de llibertats.

Però les zones de contacte no es limiten, de cap manera, a les decisions macroeconòmiques o estratègiques, lligades a les grans operacions i a l'orientació del model econòmic (per exemple, quins sectors es potencien i quins no, quins eixos de comunicació es promouen i quins no, quines opcions de política econòmica es prenen i quines no, etc.), encara que caldria dedicar molta atenció a aquesta cara del problema, perquè si el joc d'interessos traspasa els llindars evocats, i hi predomina l'opacitat, les disfuncions es fan paleses i els necessaris equilibris de poder fan fallida, amb l'erosió consegüent del sistema democràtic.

La qüestió esdevé molt delicada quan els interessos que influeixen, i que suren, són massa concrets i específics, fins al punt que les decisions polítiques són fetes a mida, com passa tan sovint en el

vast àmbit de la política urbanística, de les concessions administratives, dels contractes públics i de les adjudicacions de tota mena. Llavors les zones de contacte esdevenen, massa vegades, zones d'ombra. Perquè la política, per definició, ha de defensar "l'interès públic"; desviar-se d'això i entrar en una dinàmica personalitzada de tractes de favor, ocultació d'intencions i tripijocs, d'instauració d'un *sottogoverno* —com diuen els italians—, és un atemptat contra la democràcia i també, sovint, un pur frau de llei. La transparència, la igualtat d'oportunitats i la neutralitat de les instàncies polítiques queden en no-res, i les decisions polítiques i administratives es prenen d'esquena als interessos ciutadans, a canvi de contraprestacions inconfessables.

La realitat que ens envolta és pròdiga en tot això. El problema és que en sabem molt menys del que caldria. De vegades, però, algú dóna pistes indicatives i preocupants. En aquestes mateixes pàgines, per exemple, Jordi Sebastià ha ofert una magnífica aproximació a un cas concret en què molts aspectes de tot plegat es fan visibles, arran dels casos protagonitzats per l'empresari de Burjassot Francisco Segura i les seues aventures, de petita escala si es vol, però no menys greus, pel que tenen de representatives i inadmissibles. Aquest treball, que guanyà el II Premi Ramon Barnils, fa pensar en la vastedat dels terrenys que podria explorar, ací i ara, un periodisme d'investigació amb cara i ulls. Promocions senceres de llicenciats en periodisme hi podrien trobar feina. Atès el model actual, en què la construcció a l'engròs (tan propera a les decisions polítiques i administratives) ha passat a ser el sector motriu i decisiu de l'economia valenciana, i atès el tipus de relació entre política i negocis, entre empresaris i polítics, que s'ha consagrat, aquesta mena de treballs constitueixen una absoluta necessitat de salut pública, per saber on som exactament.

Però hi ha molt més. Recentment, en acomiadar-se del càrrec, el regidor de

Cullera Ximo Bosch va denunciar gràficament les pràctiques habituals al seu malmès municipi (i a tants d'altres, caldria afegir), basades en decisions municipals preses "a colp de maletí, a canvi de compensacions econòmiques per als polítics", d'alcaldes que li parlaren "de quantitats concretes... (de) regidors que confessen que estan en política amb aquesta finalitat". En un altre pla, ha eixit a la llum també el seguit de tractes de favor rebuts per la concessionària de l'Hospital de la Ribera, amb una política de la Conselleria de Sanitat feta a mida per salvar-li el compte de resultats. I fins i tot caldria preguntar-se què hi ha darrere de tantes esvalotadores defenses empresarials del Pla Hidrològic Nacional. Per ventura no hi haurà, més enllà de l'aposta miop per un model de desenvolupament insostenible i sense futur, una espessa xarxa d'expectatives de negoci lligades a la concessió de l'obra civil —ben sucosa en termes monetaris— i poca cosa més?

La trama d'interrelacions entre política i negocis, en la seua configuració actual, planteja més d'una incògnita. Té precedents, és clar, però amb el PP, tot plegat ha arribat a un cert paroxisme. Hi ha indicis raonables que predominen les zones d'ombra. Ara: l'iceberg continua submergit, la qual cosa demanaria una explicació. Caldria parlar, potser, d'una estratègia mediàtica recixida, d'una capacitat tècnica d'ocultació millorada, d'uns procediments de cooptació que desarmen, d'una gran desimboltura per fer passar com a normal el que no ho és, com ara la reiteració *ad nauseam* dels mateixos noms empresarials en tota mena d'operacions promogudes des del poder. Com sempre, l'opinió lliure i la recerca independent són l'única garantia —la premissa— per clarificar una interrelació perillosa i per donar força a una regeneració, fins ara frustrada, de la democràcia en aquest aspecte essencial.

Assagista i traductor